

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknel minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor.
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknel minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
térmeték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknel ár-
kedvezmény.

Zársadalmi kérdések.

— okt. 27.

Egy ország műveltségének és fejlődésének biztosítékai az intelligencia nevelésében vannak lefektetve. Kérdés, milyen intelligenciát neveljünk a magunk számára?

Ha ezt a kérdést megoldottuk, a játszmát tulajdonképpen megnyertük. Mert nagyon nehéz eltalálni, hogy milyen intelligenciát neveljünk. Nálunk Magyarországon pedig bebizonyosodott, hogy eddig téves irányban haladtunk. Itt van a sok jogász, ügyvéd, hivatalnok és az egyetemek jogi fakultásai és a jogi akadémiák még mindig tuzsufolva vannak. A joghallgatók száma évről-évre emelkedik a helyett, hogy apadna.

De tuzsufolva van a budapesti műegyetem is technikai hallgatókkal. Az igaz, hogy tulajdonképpen ez az egyetlen műszaki iskolánk van az egész országban. Ellenben az orvosnövendékek száma évről-évre apad, valamint évenként minél több gyakorló orvos hagyja abban a praxist és más foglalkozás után lát. A fővárosban nem egy pénzintézet hivatalnokai között több volt gyakorló orvos fordul elő.

Ugyanígy nem igen megy ifjuságunk a papi pályára. A dúsgazdag római papság száma szintén apad. A püspökök panaszkodnak, hogy a szemináriumokba felvétel végett kevés ifju jelentkezik.

A ZEMPLEN TÁRCZÁJA.

Az átok.

Deákori élmény.

II.

A pór nép száján sok oly szálló-hagyomány kerül sokszor napilágra, amely magában véve lehetetlen valami s mindjárt észreveszszük, hogy azt valamelyik több olvasottsággal bíró ember csak azért terjesztette el, hogy egyrészt a hiszékeny nép vallási fanatizmusát fokozza, másrészt magának — a butábbak felett — fölényt biztosítson. E hagyományokban a legérdekesebb különben az, hogy a lehetetlen dolog megtörténtét vakon hiszik, ezt pedig részben az antosuggestio, részben pedig a vallási fanatizmus, de leginkább a történetet elbeszélő személy titkos közreműködése teszi. A köznép majd mind babonás. Holmiféle, mitsem jelentő jelenségekből ítél, jósló s e jóslásokat a régi „haruspex”-ek módjára valóknak hiszi. De menten eloszlik a varázs, ha a cselekmény kuliszái mögé tekintünk s leleplezzük a titkot.

*
Multkor leírtam „Boszorkányidézés” című tárcámban vázolt kukurica-fosztáskor hallottuk a következőket elbeszélni. Ugyanaz az öreg anyóka mesélte, ki a „boszorkányidézés” tit-

Ime, nincs helyes beosztás, nincs okos ökonómiánk az intelligencia nevelésére és alkalmaztatására nézve. Némely pálya tuzsufolt, a másik pályán pedig alig akad vállalkozó. Ennek pedig különböző okai vannak.

Az orvosok válságának oka könnyen megmagyarázható. Az orvostanhallgatói pálya a leghosszabb, öt évig tart. A legterhebb és a legköltségesebb és mégsem nyújt biztos egzisztenciát. Az orvosok ugyanis a városokban tuzsufolva vannak, a vidéken pedig néhol 10—15 kilométer távolságban, sőt napi járásnyi területen sem található orvos.

A belügyi kormány ezeken a vidékeken államosítani akarja a közegészségügyet, akként, hogy ide ingyenes orvosokat nevez ki és ingyenes gyógyszerárakat állít föl. De ez még mind csak tervbe van véve, mert minálunk sok mindev tervben van és semmihez sincs pénzünk. A közegészségügy ekként való államosítása utján az orvosi kar helyes el- és megosztást nyerhetne. A városi orvostuzsufoltság megszűnnék, mert az állami orvosi állásokra szívesen pályáznának azok a városi orvosok, akiknek most alig akad gyakorlatuk, míg az államnál tisztességes és biztos jövedelemre tenének szert.

A papi pálya üressége jóformán a világfelfogással áll kapcsolatban. Mindinkább kevesbedik azok száma,

kaiba is beavatott minket. Hinni — természetesen — nem hittük; de a fiatal, mindent kifürkészni akaró, deáklelkünkre hatott a történet, legálabb egy kalandra volt kilátásunk. Szólt pedig a történet ekképen:

A 40-es években élt a Szepességben egy igen gazdag zsidó koresmáros, ki kiterjedt bor kereskedést űzött. A szomszéd faluban pedig élt ugyanakkor egy jómodu német gazdaember, ki sokszor közvetített a zsidó javára egy-egy borvétel, vagy eladást. Történt pedig, hogy német emberünk leányának esküvőjét ünnepelő, a koresmárhoz jött egy hordó bort venni. S miután éppen szombat volt, a koresmáros átadta factorjának a pincekulesot, válasszon egy tetszés szerinti hordó bort, az árán majd megegyeznek. A pincében levő 50—60 hordó bor között volt egy üres is, melyben a koresmáros arany-ezüst pénzét tartotta, a pénzt a hordó felső nyílásán eresztgetvén le, úgy, hogy semmi jel sem mutatott arra, hogy abban nem bor van. Különös számításból ezen hordót a hosszú pince legvégére tette, s ha valaki e hordó borát kívánta megizlelni, ügyes manipulációval valami pokoli kotyvalékot töltött a kóstoló poharába, úgy, hogy a szája-ízét egy hétre tönkre tette; ez természetesen csak a gazda személyes jelenléte mellett történt. De ezuttal a szombat miatt le nem mehetett, de meg eszébe sem jutott

akik meggyőződésből lépnének az egyházi rendbe.

A világi intelligencia szaporodván, ezzel kapcsolatban sem az értelmi pályák existenciális feltételei nem szaporodtak, sem az egyes pályákon a helyesebb felosztás elve keresztülvive nem lett. Például a jogászok mindinkább szaporodnak. De a jogász pályák ma is ugyanolyan létszámmal bírnak. Csak az ügyvédek száma szaporodik évről-évre, pedig már a mostani létszám mellett is alig tudnak az ügyvédek megélni egymástól. De itt van a honmentő gondolat: a jogi szakoktatás reformja. Részben megszigorítják a jogász pályát; részben egységesítik a kvalifikációt. Ettől az utóbbi reformtól várják a helyesebb elosztását az egyes pályákon a fiatal jogász-nemzedéknek. Azt hiszik, hogyha a bíró és az ügyvéd egyforma kvalifikációval fog birni, úgy a bírósági hivatalokra többen pályáznak, mint most, midőn a legmagasabb jogi képzettséggel bíró ügyvédnek mintegy lefelé menést jelent, ha bírósági hivatalt vállal, melyet kevesebb kvalifikációval is elért volna. Lehet, hogy ez a körülmény is apasztani fogja az ügyvédek számát.

Igen ám, de a magyarországi közhivatalnokai pályák éppen nem vonzóak. Rengeteg sok a munka és csekély a fizetés. A magyar állami tisztviselő, főként akinek családja van, bizony igen szigorú gazdálkodás mellett tud megélni. Ekkor

az, hogy bizalmas embere, — kit egyszer szintén már megitatott e kotyvalékkal, mely a hordó mellett elrejtett antalagban volt — kifoghatna rajla. Emberünk azonban ráakadván az ominozus hordóra, teleesaszolta azt egy mellette álló hordóból, a hordósort egygyel beljebb vette, s mintha a közepéből választott volna, a pénzes kamrát kigurította és szekereén hazavitte. Hosszu idő multán vette észre koresmárosunk a suskust, s miután sem szépszerivel, sem perrel nem volt képes vagyonát többé visszaszerezni, bánatában felkötötte magát pincéjében; halála előtt megátkozta vagyonát elrablóját, hogy sem e, sem a túl világon ne legyen soha nyugta. — Mult az idő.

Hofbauer barátunk — így hitták a rablót — azon idő óta betegeskedett; a lelkiismerete furdalta addig is, de hogy meghallotta, hogy a koresmáros bánatában öngyilkos lett, ágyba roskadt s egy év mulva, a koresmáros halálának évfordulójára fekete lelke alá szállt a pokolra... Vagyonos ember lévén már, neje fényes temetést rendezett neki. A koporsót kitéték az udvarra, s midőn a temetést teljesítő lelkész rákezdedt a „Circum dederum”-ra, az összeraglott nép irtozáttal látta a halottat házának tetjén ülni. Hosszú kísérletezés után sikerült a halottat ismét a koporsóba tenni, de midőn a koporsóval a temető felé indultak, ismét kiugrott be-

is szakadatlan nélkülözéseknek van kitéve. Az még szerencse, ha nélkülözni tud, ha megtud magától tagadni valamely élvezetet az állami tisztviselő. Mert ha ezekkel a spártai erényekkel nem bővelkedik, úgy hamar hűtlen lehet állásának tisztességéhez és sikkaszt a rábizott közvagyonból, vagy részrehajló, megvesztegethető lehet a közérdek rovására.

Szerencsénkre, hogy a mi derék köztisztviselőink ezekkel a lemondás, a szerény és igénytelen életmód erényeivel nem szűkölködnek. Ha nagyra volt Görögország az ő egyetlen Arisztidesével, aki habár az ország vagyonával rendelkezett, mégis oly szegényen halt meg, miként állami költségen kellett eltemettetni, úgy mi is büszkén hivatkozhatunk arra, hogy érdemes köztisztviselői karunk díszes sorában igenis nem egy Arisztidesel találkozunk, akiknek szegénységük mellett legfőbb erényük az egyéni megbízhatóság.

Azonban a köztisztviselőök óhajtott és követelt fizetésemelése ellen ezt az erényt felhasználunk nem szabad. Az állami tisztviselőök fizetésének rendezése az igazság, a méltányosság kérdése és egy igen fontos társadalmi kérdés. Más pályák zsufoaltsága meg lesz szüntethető, ha a köztisztviselőök életfeltételeit szaporítjuk.

Gazdasági életünk, anyagi erőnk forrásai tetemesen gyarapodtak azon idő óta, amidőn utoljára rendezték

lőle a halott. A nép megbotránkozását és jajveszékélését látva, elrendelte a pap, hogy a halottnak fejét vágják le, megakarván akadályozni a további kellemetlenségeket, — de ez sem használt. A hulla minduntalan eltűnt a koporsóból, s fejét kosárban cipelve, járta a háztetőt. Ekkor a pap a városi várba exorcisálta a halottat s a temetés végbe ment. Azóta, — mondá az anyóka — minden éjjel 12 és 1 óra között ott jár Hofbauer, fejét kosárban cipelve, a sárosi vár fokán.

Ezt természetesen meg kellett tapasztalni, s tizenkét legbátrabb deákból álló csoportunk egy este kísértelt a sárosi vár alá. Hogy az időt el ne aludjuk, kettő-kettő egy-egy óráig őrt állt, az égő tüzet gondozván.

Gyönyörű holdvilágos októberi éjszaka volt. Felhőtlen ég mellett, oly meleg volt az időjárás, hogy bátran lehetett kün aludni. 11 órakor reám s K... y barátomra került az őrállás sora. A nagysárosi templom tornyán éppen 12-öt ütött az óra, midőn felkeltettük a csapatot. Nevetve, gúnyolódva kiabáltuk Hofbauer nevét, s ime... a vár fokáról kődarabok gurulnak alá, s a tejjhold világa mellett megjelenik egy alak a vár fokán, kosárban cipelve valamit. Három hatalmas fa terjeszkedett ott azon a helyen, ahol az alak a pincéből felszállt, s úgy állt meg, hogy a fa árnyéka miatt fejét nem láttunk, s az egész úgy nézett

a köztisztviselők fizetését. Igazságos volt tehát, hogy a közhivatalnokai kar, mely életfeltételeinknek gondozója, közigazgatója, részese — mint a miniszter kijelentéséből tudjuk — igen rövidesen majd azokban a jogos anyagi javakban is, amelyek a közjólét emelkedése útján előállottak. Így például a polgári keresetek száma megsokszorosodott a bíróságoknál. Egy bírónak százszor annyi dolga van, mint azelőtt. De ez mit bizonyít? Azt, hogy a hasznos hajtó jogügyletek és ebből a haszon is tetemesen szaporodott. Igazságos és méltányos tehát, hogy a bírák fizetését emeljük. Ugyanígy vagyunk a többi közhivatalnokai állásokkal. A közigazgatási tisztviselőnek p. o. most sokkal több ipari, kereskedelmi, közigazgatási ügyet kell végeznie; a postán sokkal több levelet és táviratot adnak fel, mint azelőtt. Méltányos és igazságos a követelés, hogy a postások és közigazgatási tisztviselők fizetését javítsuk. Persze ez már nem mehet túl az állam rendes bevételein. De ezen kereten belül kötelességünk a felesleget megosztani tisztviselőinkkel.

Az állami tisztviselők fizetésrendezése fontos szociális kérdés. Az irodalom, a tudomány és művészet kedvelőit és pártolóit csakis az intelligenciában kell keresnünk. Ámde, hogy várjuk el a hazai intelligenciától, hogy könyvet vásároljon, hogy zenéi, színművészeti stb. igényeit kielégítse, ha éllemére, ruházatára is kevés a fizetés.

R.

— október 28.

Rectificatio. Lapunk október havi 18-iki számában „A sváb kliens” cím alatt egy hír került hirtovábbunkba. E hirtől egy páran célzatosságot, tendenciát olvastak ki az ügyvédi-kar egyetemére vonatkozólag. Hirtovábbunk vezetője e helyen kinyilatkoztatja, hogy a kérdéses hír nem eredeti hírünk, de

ki, mint egy fej nélküli alak. — Egy ideig megbabonázva állottunk ott s bizony, a látvány igen alkalmas volt arra, hogy bennünket, Tamásokat, hívókká tegyen. Négyen közülünk aztán „Rajta, Rajta” kiáltásokkal bátorítva szorongó lelküket, roham lépésben neki mentek a várfalaknak s irtózatosságot közöltek a várfalaknak s szellemet. Ez egy ideig rendületlenül állotta meg helyét, s fenyegetett jobbjával bennünket, de midőn egy jól irányított ködöbás érte, kosarat elhajítva, irtózatosságot közepette eltűnt. Hiába kerestük, nem tudtuk megtalálni, ami nem is esoda, ki tudja, hol tűnt el a sok tátozó pince között. Hanem kosarat megtaláltuk, s nem mossze egy fából faragott, bemeszelt fejet, melyen paróka is volt. Azóta senki se látta többé a szellemet, s valószínű, hogy valamely tréfát kedvelő ember, ki e történetet költötte, járta olykor-olykor a bolondját. A nép pedig vakon hitte a történetet, s ha később az anyókanak elbeszéltek felfedezésünket, esküvel bizonyította, hogy az nem az igazi szellem volt. Néhány hó múlva megtudtuk a dolog nyitját is. A kovácsmester, házigazdánk segédje, kit nem vettünk be a bandákba, pedig nagyon kért, hogy velünk jöhessen, titkon még délután kiment a várba, s tudva, hogy az este kijövünk, rendezte e rém jelenetet. Fel is tűnt nekünk, hogy azon nevezetes éjjelt

az általános hírlapírói uzus révén a „Miskolczi Napló” egyik számából lett átvéve. Mi részünkről kijelentjük, hogy e hír által az általunk feltétlenül tisztelt ügyvédkart, vagy annak tagjait megbántani nem akartuk s midőn ezt e helyen kijelentjük, hozzákapcsoljuk azt, hogy nekünk ama vádat imputálni, mintha mi az ügyvédkar egyetemét e hirrel sérteni szándékoztunk volna, legalább is nem időszerű akkor, mikor lapunk legutóbbi számaiban megjelent cikksorozattal eléggé dokumentáltuk, hogy e tisztelt testület feltétlenül tisztelői vagyunk. Máskülönb a hirben semmi célzatosság, rossz szándék nem lehet. Egyszerű anekdota az, melyet curiozumképen vettünk fel lapunk említett számába, nem is gondolva, hogy valaki abból célzatosságot olvashat ki. Hogy a hír minden tendenciát nélkülöz, legerősebb bizonyíték arra az, hogy a hirt a „M. N.” közölte, mely lapnak szerkesztője tudvalevőleg — ügyvéd. Feltételezhető tehát az, hogy ha a hirben tendencia rejlett volna az ügyvédi-kar ellen, azt a „M. N.” ügyvéd-szerkesztője észre ne vette volna? De másrészt lenne-e logika abban, hogy mi azt a többször dokumentált tiszteletet s elismerést, melylyel az ügyvédi-karral szemben viseltetünk: éppen akkor, mikor vezércikkeinkben védelmére kelünk, hirtovábbunk egy hírében ugyanazon megvédett testületet tendenciával, gunnyal megbántani akarnók? Mi purifikálnak érezzük magunkat a vádtól, s az ügyvédi-kar feltétlenül tisztelőinek hangsúlyozásával kijelentjük, hogy téved az, ki ily vádat nekünk imputál, vagy imputálni óhajtana.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(**Isépy Zoltán** nagymihályi szolgabíró e hó 16-án kezdte meg szabadságát, és távollétének ideje alatt az ügykörébe osztott darabokat a főszolgabíró fogja elintézni.)

követő napon a segéd gazdánknak felmondott s rögtön el is távozott; szégyelte felsülését, s valószínűleg tartott tőle, hogy egyszer deákmodon „Luftot” adunk (vulgó: deresre húzzuk), persze akkor nem sejtettük még gondolatban sem, különben „adtunk volna neki!”

Ilyen fantasztikus mesék, a valóság saucájában feltárlva, képesek a köznépet babonássá tenni; arra pedig egy sem vállalkozna világért sem, hogy a dolog nyitját kutatná, mert ezt „Isten kísértés”-nek vélik; avagy nem-e furesa história, midőn egy-két pesztrát rajta kaptam, midőn tavaly kis leányomnak (5 éves volt) azt mesélte, hogy az olyan kis gyermekek, kik keresztség nélkül halnak el, a temetőben folyton azt kiabálják: „Kereszt, Kereszt” (keresztséget!) s az arra járók aztán a kis halott keresztjére holmi rongyokat tesznek, hogy „ne fázzenek!” — ki akartam jözanítani e hitéből a cselédleányt, s kimentünk egyszer a temetőbe, hová nem régen egy „keresztség nélkül elhalt” gyereket temettek el, s hiába vártuk a segélykiáltásokat! Mi nem hallottuk, de ő hallotta; s ilyen s hasonló babonáságból népünket kijözanítani nem lehet. Alkalmomadtán majd egy és más alakjait fogom a nép-babonának lefesteni! Addig is a „viszontlátásra e lap hasábjain.”

Guseó Ferenc.

(**Kirendelés.** Az újhelyi kir. törvényszék elnöke **Nemes Andor** tokaji aljárásbíró a szerencsi kir. járásbíróshoz ideiglenes kiegészítő bíróul rendelte ki.)

(**Hivatalvizsgálat Tokajban.** **Talpakovits Vazul**, kir. tanácsos, helybeli pénzügyigazgató a tokaji kir. adóhivatalban vizsgálatot tartott, mely alkalommal a tapasztalt rend fölött teljes elismerését fejezte ki.)

(**Az 1902. évi törvényhatósági** utadók kivételének alapját képező lajstromok felülvizsgálása és meghitelesítése most van folyamatban vármegyénk számvevőségénél. A törv. hatósági kivételéhez előkészített lajstromok öt járásba, és pedig a bodrogközi, újhelyi, gálszécsi, tokaji és nagymihályi járásokba a múlt héten már elküldetnek. A törvényhatósági utadókat közzévetlenül a vármegye pénztárába kifizetők 1902. évi törv. hat. utadólírásaik hasonlóképp most küldetnek ki a tiz járás főszolgabírájához, hogy ezeket az utadókivételéseket kézbesítsék az érdekelteknek.)

HIREK.

A közelgő tél.

— okt. 27.

Hidegebbek már az éjszakák s a hűvös reggeleken látható már a tarlott fák redves ágán a zúz, a dér. Lassankint elöccamog a tél és befogja fedni az aszfaltot fehér hólépével, ha ugyan nem hó nélkül fog megérkezni közibénk, s eljön majd a hóesés elcséplent romantikája nélkül s bár kinn — 10 fokot fog mutatni a hőmérő, nem fognak kavarogni a hópelyhek „mint az örült gondolatai.”

Pár év óta ugyanis olyan különösök a telek. Nem ritka a decemberi eső, a decemberi napsugár, csak egy ritka: a decemberi hó. Évek óta pihennek a szánok... Talpaiban jó otthont talált a szű: nem háborgatja senki.

Elakadt vonatok, emeletmagas hófúvások hova-tovább már csak a mesékben fognak élni az utódok ajakán. Mert pár év óta a telek enyhék és hönélküliek.

A koresolyázás szép tudománya lassan-lassan feledésbe megy. Csupán diákjaink tartják fenn a kihalt testedző virtust, de az ő berozsdált koresolyájuknak is kevés dolga akad.

A befagyott vizet egy napos eső vagy az olvadás tönkreteszi s a nemes passzió gyakorlására nem marad hely.

A koresolyapályák is kihaltak, egyre elhagyatottabbak lesznek és az idő — és nem a közönség — részvétele oda juthatja őket, hogy felveri a sás, a nád s békák tanyája lesz a hely, hol régebben álarcos koresolya bálokat tartottak, s a nád buzogánya fog rengeni a helyen, hol a sikkes „bogni”-k hagytak maguk után kieirkaalmazott iverket.

E télen is így lesz majd, mert Falb ur nagyon össze-vissza jósol: napsugárt jósol farsangban, ami az igazi télnak megölő gyilkosa.

Igy vesztünk el évek folyamán minduntalan egy-egy kedves emléket, így nélkülözünk átél, de meg nem ismétlődő hangulatos benyomásokat, így marad vissza a poezis helyett idestova a sivár realitás.

Eszembe jutott pedig ez akkor, mikor Hegyaljánk egyik legnagyobb örömmérségét, a szüretet, annak romantizmusával együtt félig-meddig visszanyertük.

Eszembe jutott a kontraszt révén, mi elfeledett dolgok visszatérése, és régi szokások megsemmisülése között a contemplatív lélek előtt önkénytelen felmerül.

Sirokkó.

— **Felelős szerkesztőnk** távollétében a szerkesztésért a főszerkesztő felelős.

— **Felmentések.** A belügyminiszter **Tolnay Béla** szedliszkei, **Halász Illés** homonna-olykai, **Kállay Mihály**

rákóczi és **Soltész Gyula** bánóci anyakönyvvezető helyetteseket eddigi tisztségüktől felmentette.

— **Eljegyzés.** Dr. **Simon Vilmos** kassai p. ü. fogalmazó, jegyet váltott néhai **Kolos Gyula** itélőtáblai bíró és neje **Diószeghy Ida** leányával, **Emmával**

— **Kitüntetés.** A magyar jogászegylet ez a legelőkelőbb testülete a magyar jogászságnak, e hó 19-én tartott évi rendes közgyűlésén alkotta újra tisztikarát. Ez alkalommal 15 vidéki választmányi tagot is választottak, kik között van dr. **Finkey Ferenc** sárospataki jogtanár, az országos híru büntető jogász is.

— **Esperesek értekezlete.** Zemplénvárnegyve működő r. k. esperesait e hó 21-ére értekezletre hívta össze **Katinszky Geyza** főesperes. Az értekezleten a többi közt külön megbeszélés tárgyát képezte a zemplénvármegyei római katolikus tanítóegyesületek fölvirágoztatása. Ezt a fontos ügyet az esperesi értekezlet a vármegyei róm. kath. papság meleg pártfogásába ajánlotta.

— **Nagy jótékony alapítvány.** **Andrássy Dénes** gróf, a jótékonyaságaról és nagylelkűségéről országszerte ismert főúr újabban is fényes jelét adta áldozatkészségének, midőn a mult napokban uradalmi igazgatója **Sulyovszky István** utján saját és neje nevében a gálszécsi járási kórházegyesületnek kétezer koronát küldött és ezen összeggel adományát négyezer koronára, azaz **ágyalapotvány** egészítette ki. — Ezen adomány most már oly helyzetbe hozta az egyesületet, hogy az építési munkálatoknak a jövő tavasszal leendő megkezdése immár biztosítva van.

— **Templom-megáldás.** Abból az alkalomból, hogy a károlyfalvai római katolikus templomot **Gratzel György** eperjesi festő a hivek adakozásából műértő izléssel teljesen átfestette — a templomot a közeli napokban ünnepiesen megáldják.

— **A varannói műkedvelő-társaság** e hó 22-én adta „A bor”-t, **Gárdonyi** kitűnő, de nehéz népsziművét. Szerepeltek: **Spinethi Károlyné** az Eszter, — **Klauser Emilné** a Göréné, — **Pajkossy Kornélia** a Baracs Imréné, — **Sztankó Margitka** az özv. Szunyogné, — **Sztankó Ella** a Rózi, — **Füzesséry Pál** a Göre, — **Bodor Gábor** a Pákozdi Mihály, — **Lesczky Sándor** a Baracs Imre, — **Urkovics András** a Durbincs, — **Csajda Jenő** a Baracs Matyi, — dr. **Kasztriner László** a kisbíró, — **Salgó Alfréd** a Czeglédi, — **Salgó Sándor** a Katics, — **Lampel Nándor**, **Zékány József** és **Madarász János** a falusi cigányok, — **Zselvay Margitka** a Zsuzsi, — **Strompf Rezsőke** a Baracs gyerekek, — **Pereszlényi Gezus** és **Buday Jenő** a parasztfiúk szerepeiben. — A darab oly sikert ért, amelyet műkedvelők ezzel a darabbal csak ritkán szoktak elérni. A telt ház teljes meglepésének adott kifejezést a darab sikerülte felett, s azon felette előnyös helyzet, hogy a darab új diszletekkel s teljesen új felszereléssel adatott elő, nagyban hozzájárult a hálás publikum élvezetes estéjének megteremtéséhez. Minden felvonás után kihívta a közönség a szereplőket, sőt egyeseket a nyílt színen is megtapsolt. Az erkölcsi siker tehát teljes, s csak az a sajnós, hogy az igazán nagy fáradsággal betanult darab egyetlen előadás után feledésbe ment a helyett, hogy a közel szomszéd **Homonna**, **Nagymihály**, **Gálszécs** műkedvelői a varannóiakkal együtt oly megállapodásra jöhettek a jótékonyaság nagyobb sikerü kultiválása céljából, hogy minden betanult darab legalább két-három helyen adassék elő, mi a közelség mellett vajmi egyszerű módon volna kivihető. Vajha szavainkat megszívlelnék, s már a közel jövőben létre jönne ily irányban a szövetség! — **Előadás** után tánc volt, nagyon természetesen, a hajnali órákig. —

A táncolók közt, a műkedvelőkön kívül ott láttuk: Bodor Gábornét, Plenczner Alajosnét, Máté Jánosnét, Kéler Annus, Gál Sári, Gaál Margit, Verneer Emma, Pikna Vilma, Dudics nővérek és Zseltvay Idát.

— **Öngyilkos esendőtiszthelyettes.** Homonna városában mélyen megdöbentő öngyilkosság történt okt. 24-én. Szabolyevits Vladimir esendőtiszthelyettes, a homonnai esendőrszárny parancsnoka egy hatlövétű forgópisztolyal melbelőtte magát. Takarító-nője vette észre az öngyilkosságot. Mikor reggel 7 órakor a esendőtiszthelyettes szobájába nyitott, fegyverdörrenés zaja riasztotta meg. A szobába lépve, iszonyu látvány tárult szeméi elé: a tiszthelyettes ott feküdt átlőtt mellel, vértől borítva a szoba padlóján. A takarítónő segélykiáltásaira csakhamar előjött Nagy Sándor esendőrmester otthon lévő társaival, majd pedig dr. Rosenfeld Miksa kórházi főorvos, aki már csak a beállott halált konstatálhatta. Az öngyilkosságot megelőző este Szinnáról jött haza, hol a esendőrőst szemlélte meg. Itt már hivatalos távirat várt rá, mely Ungvárra szolgáltatta s egyszersmind a kerületi parancsnokság rendelete, hogy a szakasparancsnokságot kirendelt utódjának adja át. Sokan ezzel az áthelyezéssel hozzák összefüggésbe végzetes tettét, ami azonban alig valószínű, mert az áthelyezési távirati rendelet vételétől öngyilkosságáig eltelt idő rövidsége sehogysem hozható összhangba azzal a határozottsággal, melylyel tettét végrehajtotta. Este felment a kaszinóba, hol billiárdozott, azután több barátja társaságában Pólik S. vendéglőjében megvaesorázott, a cigány nótája mellett táncolt s jóval éjjel után ment haza. Otthon édesanyjához és Nagy őrmesterhez címezve két levelet írt. Az őrmesterhez írt levelében a többek között ezeket írta: „Megundorodtam az élettől, megyek oda, ahol több boldogságot lehet találni, majd tovább ily folytatja: „ne tartsanak itt sokáig, mert pihenni vágyom.“ Haláláról táviratilag értesítették Baján lakó édes anyját, özvegy Szabolyevits Mihálynét. A délelőtt folyamán érkezett meg testvérbátyja, Szabolyevits Dusan, aki öngyilkos öccsének hulláját, miután felboncoltatott és Kuttka István gör. kath. esperes-plebánus által beszenteltetett és megáldatott, — hazaszállíttatta Bajára. — A megnyerő modoru, általános szeretetnek örvendő fiatal ember szomorú sorsa mély részvétet keltett Homonnán.

— **Kossuth Lajos-kút Sárospatakon.** Egy vállalkozó, Zalai István monori lakos és egy részvény-csoport azt a célt tűzte maga elé, hogy Sárospatakon a Kossuth-utcaán, a Kossuth Lajos-empléktáblával megjelölt ház előtt, egy fúrott közutat létesít Kossuth Lajos-kút elnevezéssel. A részvények ára 40 korona. A kutat 35 méterig 1300 koronáért készíti a vállalkozó, aki azonban csak akkor kap fizetést, mikor a kút elkészült s elegendő és jóízű vizet szolgáltat.

— **Dal Komlóssy Emmáról.** Kassán nagy tetszésben részesül Komlóssy Emma énekesnő éneke és játéka, úgy hogy valóságos „Komlóssy lán” ütött ki. Városunk is megérdemelt kitüntetésben részesítette a kitűnő fiatal énekesnőt s azért érdekelné fogja egy kassai Komlóssy-enthusziaszta következő tudósítása. Komlóssy Emmára írt vers nem tökéletes, hanem a hév az teljes. Így szól:

„Kassa város ismét lánban, — Komlóssy játszott a Napfogatkozásban: — Mint csalógnány, úgy énekelt, — E játékában is remekelt; — Megujrázták minden dalát, — Megtapsolták minden szavát. — Közönség hő lánban ége, — Tapsnak nem volt hossza vége, — Könybe lábadt minden szem, a — Mikor dalolt a szép Emma. — Tenger virág jutott neki, — Elhalmozták a hivei. — Koszorut is kapott, babért. — A sok virág kis vagyont ért. — Most már nem be-

szélnek másról — Kassán, csak a szép Emmáról. — S félve kérdik minden este: — Mikor viszik — ments Isten! Pestre, — Mert úgy Kassa vón' hiányos, — S tönkre megy Komjáthy János.

— **A „Zemplén” 1903. évi naptára** a jövő hó folyamán jelenik meg. Hirdetések a naptárba még elfogadhatnak. A kinyomatott példányok olyan sorrendben fognak kézbesítettetni, amelyen időrendben beérkeztek a naptár kiadójához az előfizetések.

— **Bosszuállítás.** Kvakócezon Kreszák János ottani gazda a korcsmából kiutasította Danyó János cigányt. Ez utóbbi hazament, csakhamar azonban visszajött forgópisztolyal a kezében s kérdőre vonta Kreszákot, vajon van-e kedve öt most újból kiutasítani. Az igenlő válaszra a cigány Kreszákot hasba lötte, ki most élet halál között lebeg. A tettest a esendőrség latartóztatta és a varannói kir. járásbíróóság ellene szándékos emberölés kísérlete miatt megindította az eljárást.

— **Hideg fürdő.** Könnyen végzetessé válható baleset érte Kecsés György tokaji hentes. A Tiszán való átkelése közben esónakja felborult és a benne ülő hentes a Tisza hideg vizébe esett és elmerült. Kis várta azonban felbukkant és szerencsésen partra úszott.

— **A vízvezeték ügye.** Sátoraljaúj helyi rendezett tanácsu város tudvalevőleg csatornázással egybekötött vízvezeték létesítését vette tervbe. A tervnek mielőbbi megvalósíttatása céljából a város polgármestere fölratot intézett a földművelésügyi miniszterhez, melyben arra kéri a minisztert, hogy a vízvezeték létesítésére vonatkozó tanulmányok megkezdése végett a m. kir. országos vízipépítési igazgatóság költségsegélyi osztályának közegét küldje ki Sátoraljaúj helybe.

— **Lopások.** Sárospatakon a közeli napokban több lopás történt. Így pld. Zsoldos Benő főiskolai tanártól kukoricát, özv. Kálniczky Károlytól pedig apró marhát és ágyneműt loptak el ismeretlen tettesek.

— **Az égő lámpa áldozata.** E hó 25-én Délceleg János cipész neje égő lámpával lakásából a kamarába ment. A kezében volt lámpa hirtelen lobbot vetett és hatalmas lánggal égett, amitől az asszony ruhája is tüzet fogott. Szerencséjére az arra járók észrevették az égő asszony kritikuss helyzetét és egy ruhadarab rávetésével elejét vették a további szerencsétlenségnek. Délcelegné így is súlyos égési sebeket szenvedett kezén és karján.

— **A sarlach-járvány** — mint nekünk Varannóról írják — ijesztő mérvben terjed a gyermekek közt. Eddig már 5 gyermek esett áldozatul a borzasztó gyermek-rémnek. Az iskolákat még eddig nem zárták be, de alig ha lesz kikerülhető.

— **Halálos esés.** Andrassy Géza gróf uradalmában alkalmazott egyik béres Helmezkén oly szerencsétlenül esett le munkaközben szekeréről, hogy nyomban szörnyet halt.

— **Elfogott jó madár.** Egy rossz utra tévelyedett embert fogott el a debreczeni rendőrség e hó 27-én. Smid János volt sátoraljaúj helyi lakossegéd, legutóbb pedig hivatalosolga valami csinny követett el, amiért a debreczeni királyi törvényszékel gyűlt meg a baja. Itteni tartózkodásának ideje alatt pedig a helybeli egyik osztálymérnökségtől magával vitt néhány vasuti szabad-jegyet, amivel ismét csak olajat öntött a tűzre. Most mindkét dolgáért kereste a büntetőhatóság. E közben az új helyi rendőrkapitányság kipuhaltotta debreczeni tartózkodási helyét s erről az ottani társhatóságot értesítette. Így került azután Smid a debreczeni rendőrkapitányság kezébe.

— **Pályázat.** A szerencsi kir. járásbíróóságna telekkönyvi átalakító napidijási állásra pályázat van hir-

detve; a pályázati kérvények két hét alatt adandók be.

— **Rendőri hírek.** **Lopás.** Hlub Ferenéné sátoraljaúj helyi lakost e hó 26-án éjjel meglópták. Az ismeretlen tettes előbb az ablakot feszítette föl s azután a lakásba hatolva, onnan ágyneműt, fehérműt és 6 korona 40 fillér készpénzt ellopott. — **Házi tolvaj.** Özv. Hepl Ferenéné helybeli lakos kárára cselédje 40 korona készpénzt lopott ruhája zsebéből.

TANÜGY.

Szerény megjegyzések*)

„A népnevelés ügyében” című cikke.

Írta: Bihary Emil.

„Audiatur et altera pars.”

II.

Ugy látszik, hogy (y) ur hallott valamit a püspök urnak a csebinyei, haburai és csertési iskolák ügyében a közigazgatási bizottsághoz intézett f. évi április hó 14-én kelt átiratáról, mert idézeteket is tesz közzé a cikkében, de kifogatva, hogy annál jobban üthessen egyet a ruthén ajku görög katolikusok főpásztorán és egyenesen rossz akaratu gondolkozásnak minősíti a főpásztornak eljárását, s rá fogja, hogy a püspök a szertartások ismeretét, a vallás-erkölcsi nevelést nem akarja feláldozni az állami iskolának. Ha még így is írta volna, még ez se oly ok, hogy (y) ur oly ádáz ellenszenvvel és gyűlölettel szóljon a főpásztorról, hanem a közigazgatási bizottsághoz a főpásztor kötelességéhez híven a többi között ezeket írja: „... van szerencsém teljes tisztelettel értesíteni méltóságodat, hogy hatóságomnak nemcsak a f.-csebinyei, haburai és csertési iskolák rossz állapotáról van tudomása, hanem arról is, hogy a népoktatási ügy az egész Eperjes egyházmegye területén ez idő szerint még nem felel meg a hazai népoktatási törvényeknek, miért is részemről egyházmegyéim népoktatását az egész vonalon hazafias és a gör. kath. szertartás szellemében átfelormálni elhatároztam. ... azért a püspöki hatóság a népoktatás előmozdítására, felvirágzására és a magyarosodás ügyének gyarapítására a legnagyobb készséggel, majdnem erejét felülmuló anyagi áldozatokat hozott már eddig is és a jövőben is erejéhez új áldozatokat hozni késznek nyilatkozik. ... az iskolaügy rendezését magának okvetlenül fentartani akarja, illetve a magyarosodás ügyének előmozdításában, előbbrevitelében feltétlenül, elmaradhatatlanul nemcsak részese akar lenni a püspöki kormány, hanem, — személyes érdeket kizárva, — a haza és gondjaira bizta hivei iránti lángoló szeretetéből kifolyólag, iskoláiban a magyarosodás érdemét magának kívánja fentartani. ... végre pedig azon oknál fogva is, hogy a püspöki hatóság az említett f.-zempléni népoktatási ügyek rendezésénél, a vallás-erkölcsös nevelést és a gör. kath. szertartás szellemének szorgos ápolását semmi körülmények között figyelmen kívül nem hagyhatja; ... van szerencsém a tekintetes közigazgatási bizottságot tiszteletteljesen arra kérni, hogy ... a püspöki hatóságnak hathatós támogatásával segítőkészet nyújtván, ... hogy a népoktatási ügyet megfelelően rendezhessem, — időt engedni. ... stb. Ime az átirat lényeges része. Azt hisszük, ehhez nem kell kommentár. Csak még azt tesszük hozzá, hogy a nagy tanügybarát püspök a saját költségén egyszáz ezer (100,000) koronából egy az állam ellenőrzése alatt levő, minden tekintetben megfelelő tanítóképzőt és internátust építtetett fel és több ezer koronával segített résztint új, résztint renovált iskolákat felállítani egyházmegyéjében.

Ezért nem meghurcoltatást, megtámadtatást, de hálás köszönetet érdemel a gondos főpásztor.

Ha (y) ur vagy valaki kételkedik a fent idézettekben, akkor a kezmenél levő átirati másolatot bármikor elolvassás végett rendelkezésre bocsájtom, sőt ha erre a főpásztor megadná az engedelmet s a „Z” m. t. szerkesztője helyet engedne a „Z” hasábjain, akkor az egész átiratot közölném, hogy a m. t. olvasóközönség meggyőződhessek, vajjon az a főpásztor megérdemli-e, hogy (y) ur, vagy bárki által is úgy megtámadassék. De azt hiszem, hogy már a fentebb közöltekből is meggyőződhetett az i. t. olvasóközönség: jogosult, helyes volt-e, avagy igazságtalan és helytelen (y) ur támadása.

Higye el nekünk (y) ur, hogy az oly igaztalanul sértegető cikke a tanügynek nem előnyére, de hátrányára vannak. Ezeket mind sine ira et studio irtam meg csak azért, hogy egy pereig se legyen a nagy olvasóközönség abban a gondolatban, hogy a nagynevű s érdemű főpásztor valami helytelen, vagy hazafiatlan dolgot követett volna el és hogy az állami és felekezeti tanügy és népnevelés céljában megértsük egymást.

Csak még egyet (y) uram! Ne azt nézzük ami szótvalaszt, de ami összehoz és összetart minket s ez a hazaszeretet.

A magyar haza szeretete lelkesítsen minket a tanügy terén és váltatva legyünk azon, hogy népünkben úgy az orosz- mint a tótajkuból derék magyar embereket nevelhessünk, hogy egyik legyünk nemcsak érzelmben, de nyelvben is. Ezt, higyjék el, úgy az állami, mint a hitfelekezeti iskolákban is elérjük, ha türelmesen, szorgalmasan, szeretettel és egyetértően dolgozunk. „Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur” tartja a latin közmondás és igaz is.

Volt idő, az igaz nagyon régen, amikor a gör. papok se tudtak mindnyájan magyarul, nem régen pedig még a tanítók se tudtak magyarul beszélni, és ime, mostan nincs egy gör. kath. pap se és nincs egy képzett tanító se, aki nem tudna magyarul, sőt minden gör. kath. pap- és tanítónál a családi, a házi nyelv a magyar. És higyjék el, — hisz a tapasztalat, a történelem bizonyítja, — hogy amilyenek a nép vezérei, olyan lesz a nép is. Magyarok a gör. kath. papok és a tanítók, magyar lesz a nép is.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Folyamátvágás körüli földmunka. A nagyrőcezi és kisdobronyi határokban a Latorcza folyón 13., 14. és 15. számmal jelölt átvágások létesítése céljából 613701 köbméter szárazban foganatosítandó földmunkára a sátoraljaúj helyi folyamammérnöki hivatalnál nov. 3-án d. e. 9 órakor versenytárgyalás fog tartatni. Feltételek ugyanott.

Szakirodalmi pályázat. A szegedi kereskedelmi és iparkamara, mint a magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi alapjának kezelője 1000 (egyezer korona) díjat tűz ki a következő szakmunka megírására: A kereskedelem és a fogyasztási szövetkezetek. A pályaműben kifejtendő a kis- és nagykereskedések, valamint a szövetkezetek egymás közt való viszonya és ennek a jövőben várható alakulása és eredménye. A jelítés levéllel ellátott pályamunkák 1903. évi május 15-ik napjáig küldendők be a kereskedelmi és iparkamarához Szegedre.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Előfizető Mád. Sorsjegye a VI-osztályban nem nyert.

B. Helyben. Közleménye teljesen magán érdekü lévén — nem közölhető.

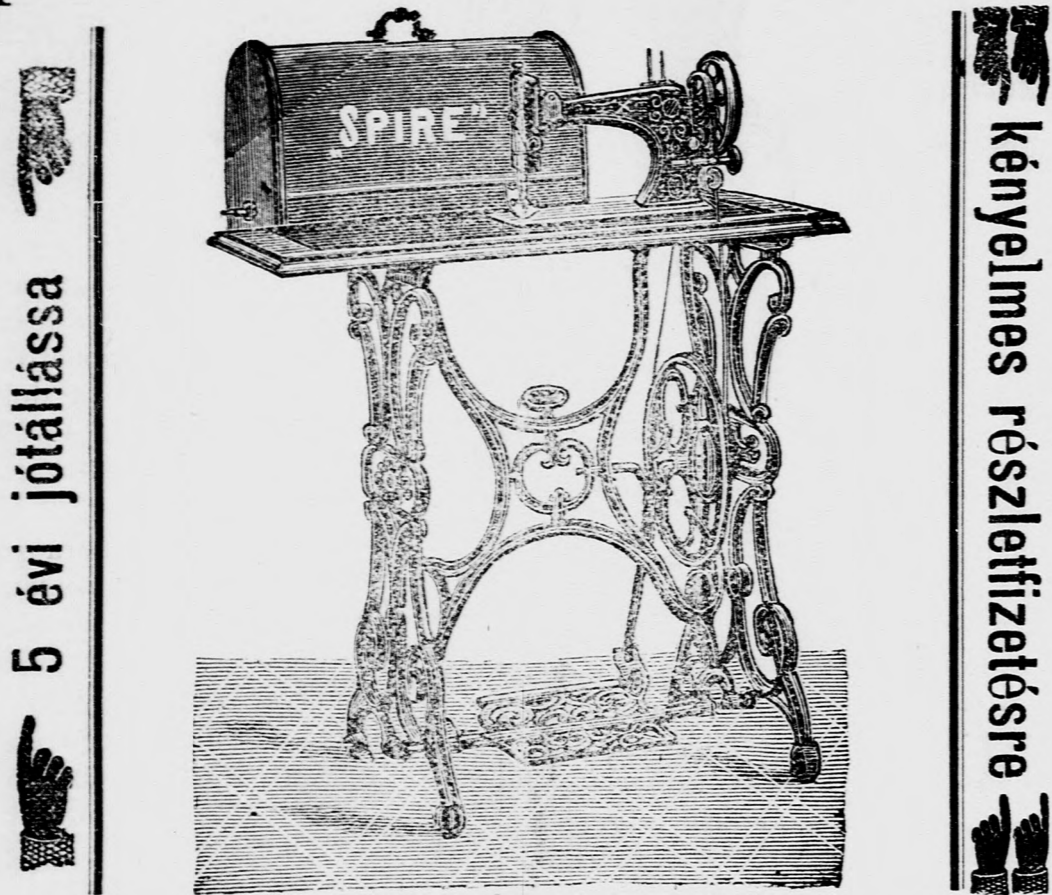
B. O. Migléc. Ha a „Nyílt tér”-be kívánja közölni a küldött választ sziveskedjék értesíteni.

Ikszné. Beérkezett pályamunkáját nyugtázzuk.

Kiadó tulajdonos: Éhlert Gyula.

„SPIRE“

varrógépek
ipari és családi használatra

igen jutányos árakban.
Divatos műhímzésben ingyen oktatást nyujtok.

Felsőmagyarország központi raktára:
Sátoralja-Ujhely, Fő-utcza (szemben a megyeházzal).
Raktárak: Ungvár, Nagymihály, Komonna.

Tenyészmарha eladás.

Méltóságos gróf Lónyay Elemér ur, Bodrog-Olaszi törzskönyvezett intháli tehenészetéből eladó:

- 5 darab számfeletti fejős tehén,
- 5 darab számfeletti borjas üsző.

Megtekinthetők Bodrog-Olasziban (Zemplénmegye, vasut, távirda és posta állomás) az uradalmi Intézőség-nél és ugyanott a becsáron megvehetők.

Uradalmi intézőség.

Szóeladási hirdetmény.

Gróf Hadik Barkóczy Endre ur tavarnai hitbizományi uradalmához tartozó behanóczi gazdasága haszonbérbe adatván, az ottan lévő ménes november hó 17-én d. e. 11 és fél óra-
kor Behanóczon nyilvános árverés útján el fog adatni.

Eladás alá kerülnek anyakanczák, 4-3-2 és 1 éves csikók, valamint 3 fiatal amerikai Traber mén.

Közelebbi felvilágosítással és az eladandó lovak jegyzékével szolgál, továbbá bejelentésre homonnai vasuti állomásra fogatot küld

az uradalmi tisztartóság

Tavarna (Zemplénmegye). Posta és távirda helyben.
Vasuti állomás **Homonna**.

Hirdetések

az 1903. évre szóló

ZEMPLEN NAPTÁRA

számára

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1902. október 1-től.

Indul Ujhelyből:

Budapest felé

Reggel gyors v. postával	7 óra 28 perc.
Délután személy v.	12 óra 13 perc.
Délután gyors v. postával	4 óra 02 perc.
Este vegyes v. postával	9 óra 10 perc.

Kassa felé

Reggel személy v. postával	7 óra — perc.
Délután személy v. postával	1 óra 15 perc.
Este személy v. postával	8 óra 32 perc.

Mező-Laborcz felé

Reggel vegyes v. postával	7 óra — perc.
Délután személy v. postával	1 óra 35 perc.
Este személy v.	8 óra 32 perc.

Csap felé.

Reggel vegyes v. postával	7 óra 39 perc.
Délután gyors v. postával	1 óra 10 perc.
Délután személy v. postával	4 óra 46 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 39 perc.

Szerdán és szombaton reggel 3 óra 47 perczkor tehervonat személyszállítással közlekedik Kassára. — Érkezik Kassára 7 óra 50 perczkor,

Erkezik Ujhelybe:

Budapest felől

Reggel vegyes v. postával	6 óra 33 perc.
Délután gyors v. postával	12 óra 45 perc.
Délután személy v.	4 óra 15 perc.
Este gyors v. postával	8 óra 09 perc.

Kassa felől

Reggel személy v. postával	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	2 óra 52 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.

Mező-Laborcz felől

Reggel személy v.	7 óra 13 perc.
Délután személy v. postával	3 óra 30 perc.
Este vegyes v. postával	8 óra 31 perc.

Csap felől.

Reggel gyors v. postával	6 óra 50 perc.
Dél előtt személy v. postával	11 óra 53 perc.
Délután gyors v. postával	3 óra 41 perc.
Este vegyes v. postával	7 óra 56 perc.

Botos ispánt

józan életút új évtől való belépésre keresek
Rad (Zemplénmegye)

Szerdahelyi Vincze.

Gyógy- és csemege szőlő

5 klgr. nagyszemű édes 3 k. 50 f.
5 „ csemege körte . 3 k. — f.
5 „ Ananas Dinye . 3* k. — f.
bérmentve utánvét mellett.
100 klgr. görög dinye . 24 k. — f
a helybeli állomáshoz szállítva.

Nagyobb vételnél külön ajánlatot teszek

Sárány József,
Gyöngyösön.